ISSN 2181-7839

XALQ TA'LIMI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

Muassis:
O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

PUBLIC EDUCATION

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL
MINISTRY OF PRESCHOOL AND SCHOOL EDUCATION
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

2026

5-son
(Sentabr-Oktabr)

Jurnal 1918-yil dekabr oyidan chiqa boshlagan
O'zMAA tomonidan 2013-yil 4-martda qaytadan ro'yxatga olinib, 0104-raqamli guvohnoma berilgan.

TOSHKENT

MUNDARIJA

		TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI
O. Ganiyev	4	Ta'lim tizimida korrupsiyaga qarshi immunitetni shakllantirish: jamoatchilik fikri asosida empirik tahlil
M. Pardayeva	13	Yangi o'quv yilining dastlabki 30 kunida maktab boshqaruvi: strategik ustuvorliklar va boshqaruv amaliyotining diagnostik tahlili
A. Xolmurodov	22	Pedagog kadrlar bilan ta'minlash va ularning kasbiy rivojlanish tizimini takomillashtirish: muammolar, huquqiy asoslar va istiqboldagi yo'nalishlar (Maktabgacha va maktab ta'limi tizimi misolida)
X. Nurmetov	26	Ta'lim tizimini raqamlashtirish sharoitida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari
U. Xasanov	30	Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak pedagoglarning raqamli madaniyatini rivojlantirish asosida kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish
U. Toxirov	33	Bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda "PBL" va "Sun'iy intellekt" vositalarini birgalikda qo'llashning pedagogik muammolari va ularning yechimlari
D. Kamoljonova	38	Mutolaa sotsiometrik munosabatlarni shakllantiruvchi madaniy vosita sifatida
B. A'zamov	42	Multimedia texnologiyalari orqali talabalarda raqamli kompetentlikni rivojlantirish
R. Quziyev	46	O'smir yoshdagi o'quvchilarni ijtimoiylashtirish jarayonida axborotlar bilan ishlash madaniyatini shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati
D. Mo'ydinova	50	Talabalarda shaxsiy e'tiqodini shakllantirish texnologiyasi
		TA'LIM VA TARBIYA METODIKASI
Z. Taxirov	53	Uslubiyatning fonetik vositalari
D. Il'yasova	58	Bolalar adabiyoti vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining estetik didini shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati
N. Kamolova	61	Kimyo ta'limida o'quvchilarning ilmiy tafakkurini rivojlantirishning o'ziga xos jihatlari
M. Kenjayeva	70	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirish bosqichlari
D. Sadikov	74	Organik kimyo darslarida laboratoriya mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari
		ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI
M. Sayidova	79	Ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologik ta'lim mazmunida ilg'or texnologiyalarning aks etishi
J. Buriyev	83	Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish
U. Toxirov	86	Oliy ta'lim jarayonida muammoli ta'lim (pbl) texnologiyasi bilan sun'iy intellekt vositalarini integratsiyalashning pedagogik salohiyati

N. Temirov, X. Sirojiddinova	91	O‘quv jarayonini rivojlantirishda sun’iy intellektdan foydalanish
		TA’LIMDA MENEJMET
Q. Almardanov	94	Maktab rahbarlarining boshqaruv kompetensiyasini takomillashtirish orqali ta’lim sifatini oshirish jarayonlarini optimallashtirish
		TA’LIMDA IQTISODIOT VA MOLIYALASHTIRISH
N. Boymuradov	103	Maktabgacha ta’lim tashkilotida moliyaviy barqarorlikni ta’minlashda moliyaviy boshqaruv modeli
A. Boltaev	109	Tizimli yondashuv asosida maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish va ularni samarali boshqarish
		MALAKA OSHIRISH VA QAYTA TAYYORLASH
N. Dushayeva	115	Umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida pedagogik etikani shakillantirish vositalari va shartlari
		PSIXOLOGIYA
X. Toshturdieva	119	Umumiy o‘rta ta’lim maktablari o‘quvchilarini deontologik qobiliyatlarini shakllantirishning hozirgi holati
M. Muzaffarova	127	Raqamli jamiyat sharoitida boshlang‘ich maktab o‘quvchilarining raqamli sotsializatsiyasi va ota-onalik kompetentligining psixologik-pedagogik determinantlari
D. Adilova	131	Jamoadagi konfliktlarni boshqarish va ularni konstruktiv murosaga olib kelishning zamonaviy mexanizmlari
		ATROF-MUHIT MUHOFAZASI VA EKOLOGIK XAVFSIZLIK
D. Zayniddinova	135	Markaziy osiyoda suv resurslari muammosi va barqaror boshqaruv strategiyalari
		QIYOSIY PEDAGOGIKA
D. Xoliqulova	138	Mehrli maktab o‘quvchilarining ijtimoiy moslashuvchanlik ko‘nikmalarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi

Ahmadjon BOLTAEV,
Maktabgacha ta’lim tashkiloti direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlash
va ularning malakasini oshirish instituti, mustaqil izlanuvchi

TIZIMLI YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA BYUDJETDAN TASHQARI MABLAG‘LARNI JALB QILISH VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH

Annotatsiya

Maqolada maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish va ularni samarali boshqarishning nazariy, huquqiy hamda amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Byudjetdan tashqari mablag‘larni shakllantirish manbalari, ulardan samarali foydalanish mexanizmlari hamda moliyaviy boshqaruvni takomillashtirishning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilingan. O‘zbekiston Respublikasining amaldagi normativ-huquqiy hujjatlari asosida maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni boshqarishning huquqiy asoslari yoritilgan. Shuningdek, xalqaro tajriba hamda muallifning tizimli boshqaruv modeli taklif etilgan.

Tayanch so‘zlar. Maktabgacha ta’lim, byudjetdan tashqari mablag‘lar, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy barqarorlik, davlat-xususiy sheriklik, grant, homiylik, qo‘shimcha ta’lim xizmatlari, ERP, KPI.

В статье исследованы теоретические, правовые и практические аспекты привлечения внебюджетных средств в дошкольных образовательных организациях и их эффективного управления. Проанализированы источники формирования внебюджетных средств, механизмы их эффективного использования и современные подходы к совершенствованию финансового управления. На основе действующих нормативно-правовых актов Республики Узбекистан освещены правовые основы управления внебюджетными средствами в дошкольных образовательных организациях. Также предложен международный опыт и авторская модель системного управления.

Ключевые слова. Дошкольное образование, внебюджетные средства, финансовое управление, финансовая устойчивость, государственно-частное партнерство, грант, спонсорство, дополнительные образовательные услуги, ERP, KPI.

The article examines the theoretical, legal, and practical aspects of attracting extra-budgetary funds in preschool educational organizations and their effective management. The sources of formation of extra-budgetary funds, mechanisms for their effective use, and modern approaches to improving financial management are analyzed. Based on the current regulatory legal acts of the Republic of Uzbekistan, the legal foundations for managing extra-budgetary funds in preschool educational organizations are highlighted. International experience and the author’s systemic management model are also proposed.

Key words. Preschool education, extra-budgetary funds, financial management, financial stability, public-private partnership, grant, sponsorship, additional educational services, ERP, KPIs.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida maktabgacha ta’lim tizimini isloh qilish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilandi. Davlat tomonidan ajratilayotgan byudjet mablag‘lari bilan bir qatorda ta’lim tashkilotlarining moliyaviy mustaqilligini oshirish, qo‘shimcha moliyaviy resurslarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish muhim vazifaga aylandi.

Byudjetdan tashqari mablag‘larni samarali boshqarish nafaqat moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, balki ta’lim sifati, pedagoglarni moddiy rag‘batlantirish, innovatsion dasturlarni joriy etish va tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta’minlashning muhim omili hisoblanadi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish va ularni samarali boshqarishning nazariy, huquqiy hamda amaliy jihatlari o‘rganishda quyidagi tadqiqot usullaridan usullardan foydalanildi: tizimli tahlil, qiyosiy-huquqiy tahlil, iqtisodiy tahlil, statistik tahlil, xalqaro tajribani taqqoslash, SWOT tahlil, induksiya va deduksiya, mualliflik modellashtirish.

O‘zbekiston Respublikasida byudjetdan tashqari mablag‘larni boshqarishning huquqiy asoslari:

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish va ulardan foydalanish O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasida

har bir fuqaroning ta’lim olish huquqi kafolatlangan bo‘lib, davlat ta’lim tizimini rivojlantirish uchun zarur iqtisodiy va tashkiliy shart-sharoitlarni yaratadi deb belgilab qo‘yilgan. Bu norma ta’lim tashkilotlarining barqaror moliyaviy faoliyati uchun umumiy konstitutsiyaviy asos bo‘lib xizmat qiladi deb belgilab qo‘yilgan.

“Ta’lim to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonunida ta’lim tashkilotlariga qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan mablag‘ jalb qilish huquqi berilgan. Shuningdek: qo‘shimcha ta’lim xizmatlari ko‘rsatish, yuridik va jismoniy shaxslar homiylik mablag‘larini qabul qilish, grantlar va xalqaro loyihalarda ishtirok etish, davlat-xususiy sheriklik asosida faoliyat yuritish kabi imkoniyatlar belgilangan.

O‘zbekiston Respublikasining Byudjet kodeksi davlat muassasalarining byudjetdan tashqari mablag‘larini shakllantirish, hisobini yuritish, maqsadli sarflash va hisobdorlik tartibini belgilaydi. Kodeksda quyidagi prinsiplar ustuvor hisoblanadi:

– qonuniylik;
– maqsadlilik;
– samaradorlik;
– ochiqlik;
– hisobdorlik.

“Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonunga muvofiq maktabgacha ta’lim tashkilotlari:

– qo‘shimcha ta’lim xizmatlari ko‘rsatishi;
– investitsiyalar jalb qilishi;
– davlat-xususiy sheriklik asosida ishlashi;
– homiylik va xayriya mablag‘laridan foydalanishi mumkin.

Bu esa moliyaviy mustaqillikni ta’minlashning huquqiy asosini yaratadi.

Davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risidagi qonunchilik maktabgacha ta’lim sohasida davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari qo‘llanilishi xususiy investitsiyalarni jalb qilish, infratuzilmani yaxshilash va xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Byudjetdan tashqari mablag‘larning asosiy manbalari maktabgacha ta’lim tashkilotlarida quyidagi manbalar hisobidan shakllanadi:

– ota-onalar to‘lovlari;
– qo‘shimcha ta’lim xizmatlari;
– chet tillari, robototexnika, STeM va IT to‘garaklari;
– logoped va psixolog xizmatlari;
– qisqa muddatli tayyorlov kurslari;
– homiylik mablag‘lari;
– xayriya mablag‘lari;
– xalqaro grantlar;
– davlat grantlari;

– mahalliy grantlar;
– davlat-xususiy sheriklik loyihalari;
– binolar va jihozlarni ijaraga berishdan tushgan daromadlar (qonunchilikda belgilangan tartibda);
– innovatsion ta'lim loyihalari.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag'larni jalb qilishda bir qator muammolar mavjud:
– byudjetdan tashqari mablag'larni jalb qilish bo'yicha yagona strategiyaning yo'qligi;
– direktorlarning moliyaviy menejment bo'yicha kompetensiyasi yetarli emasligi;
– grant yozish ko'nikmalarining pastligi;
– homiylar bilan ishlash mexanizmlarining tizimlashmaganligi;
– ichki auditning zaifligi;
– moliyaviy risklarni baholash tizimining mavjud emasligi;
– raqamli moliyaviy boshqaruv tizimlarining cheklanganligi.

Xalqaro tajribani o'rganish shuni ko'rsatadiki, Singapurda ta'lim muassasalari moliyaviy mustaqillik tamoyili asosida faoliyat yuritadi. ERP tizimlari, KPI monitoringi va natijaga asoslangan moliyalashtirish (Performane-Based Budgeting) keng qo'llaniladi.

Finlyandiyada munitsipal moliyalashtirish, davlat grantlari va mahalliy hamkorlik orqali byudjetdan tashqari mablag'lar jalb qilinadi. Har bir xarajat ta'lim natijalari bilan bog'liq indikatorlar orqali baholanadi.

Janubiy Koreyada elektron moliyaviy platformalar, raqamli audit va real vaqt rejimidagi monitoring orqali mablag'lar shaffof boshqariladi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi mavjud holatni tahlil qilish, xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish natijasida byudjetdan tashqari mablag'larni samarali boshqarish uchun quyidagi integratsiyalashgan mexanizmni taklif etimiz:

1-bosqich – Strategik rejalashtirish:
– ehtiyojlarni tahlil qilish;
– moliyaviy maqsadlarni belgilash;
– mablag' jalb qilish rejasini ishlab chiqish.

2-bosqich – Mablag'larni jalb qilish:
– grantlar;
– homiylik;
– davlat-xususiy sheriklik;
– qo'shimcha ta'lim xizmatlari;
– innovatsion loyihalar.

3-bosqich – Samarali boshqarish:
– ERP tizimlari;
– elektron buxgalteriya;
– BI Dashboard;
– KPI monitoringi;
– risk monitoringi.

4-bosqich – Nazorat va baholash:
– ichki audit;
– tashqi audit;
– moliyaviy hisobotlarning ochiqligi;
– jamoatchilik nazorati.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini ta’minlash, ta’lim sifatini oshirish hamda davlat byudjetiga qaramlik darajasini kamaytirish byudjetdan tashqari mablag‘larni samarali boshqarish tizimini shakllantirishni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, byudjetdan tashqari mablag‘larni boshqarish jarayonini bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan to‘rt bosqichdan iborat integratsiyalashgan mexanizm asosida tashkil etish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Strategik rejalashtirish bosqichi. Integratsiyalashgan mexanizmning birinchi bosqichi strategik rejalashtirish bo‘lib, u butun moliyaviy boshqaruv tizimining poydevorini tashkil etadi. Ushbu bosqichda tashkilotning mavjud moliyaviy holati, resurs imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollari kompleks tahlil qilinadi.

Avvalo, tashkilotning ehtiyojlari aniqlanadi. Bunda moddiy-texnika bazasini yangilash, ta’lim muhitini zamonaviy jihozlar bilan ta’minlash, pedagog xodimlarni rag‘batlantirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish, inklyuziv ta’lim uchun sharoit yaratish kabi ustuvor yo‘nalishlar belgilanadi. Ehtiyojlarni baholash SWOT-tahlil, PeST-tahlil va manfaatdor tomonlar fikrini o‘rganish orqali amalga oshirilishi mumkin.

Keyingi bosqichda tashkilotning qisqa, o‘rta va uzoq muddatli moliyaviy maqsadlari belgilanadi. Masalan, bir yil ichida byudjetdan tashqari mablag‘lar ulushini ma’lum foizga oshirish, qo‘shimcha xizmatlardan tushadigan daromadni ko‘paytirish yoki xalqaro grantlarni jalb qilish kabi aniq maqsadlar belgilanadi.

Shundan so‘ng mablag‘ jalb qilish strategiyasi ishlab chiqiladi. Unda mablag‘ manbalari diversifikatsiya qilinadi, har bir manba bo‘yicha aniq vazifalar, mas’ul shaxslar, amalga oshirish muddatlari va kutilayotgan natijalar belgilanadi. Bu yondashuv mablag‘ jalb qilish ishlarini tizimli tashkil etishga xizmat qiladi.

Byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish bosqichi. Ikkinchi bosqich tashkilotning moliyaviy resurslarini kengaytirishga qaratilgan bo‘lib, mablag‘larning turli manbalarini shakllantirishni nazarda tutadi. Zamonaviy ta’lim menejmenti nuqtai nazaridan mablag‘larni diversifikatsiya qilish moliyaviy barqarorlikning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Birinchidan, xalqaro va milliy grantlar muhim manba hisoblanadi. Maktabgacha ta’lim tashkilotlari UNIeF, UNeSO, Jahon banki, Islom taraqqiyot banki, yevropa Ittifoqi hamda milliy grant tanlovlarida ishtirok etish orqali innovatsion loyihalar uchun mablag‘ jalb qilish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Buning uchun grant yozish bo‘yicha malakali mutaxassislar tayyorlash maqsadga muvofiq.

Ikkinchidan, homiylik mablag‘lari jalb qilinadi. Mahalliy tadbirkorlar, yirik korxonalar, banklar, nodavlat notijorat tashkilotlari va xayriya jamg‘armalari bilan hamkorlik qilish orqali moddiy yordam, jihozlar va infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish mumkin.

Uchinchidan, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari qo‘llaniladi. Bu mexanizm xususiy investorlarni maktabgacha ta’lim infratuzilmasini rivojlantirish, yangi xizmat turlarini tashkil etish va innovatsion dasturlarni amalga oshirishga jalb qilish imkonini beradi.

To‘rtinchidan, tashkilot qonunchilikda belgilangan tartibda qo‘shimcha ta’lim xizmatlarini yo‘lga qo‘yishi mumkin. Masalan, chet tillari, robototexnika, STeM, shaxmat, musiqa, tasviriy san’at, logoped va psixolog xizmatlari, qisqa muddatli tayyorlov kurslari tashkil etilishi mumkin. Bu xizmatlar orqali qo‘shimcha daromad manbai shakllanadi.

Beshinchidan, innovatsion ta’lim loyihalari amalga oshiriladi. Raqamli ta’lim platformalari, elektron o‘quv resurslari, ilmiy-amaliy markazlar bilan hamkorlik qilish ham

mablag‘ jalb qilishning samarali usullaridan biri hisoblanadi.

Byudjetdan tashqari mablag‘larni samarali boshqarish. Mablag‘larni jalb qilishning o‘zi yetarli emas. Ularning maqsadli, shaffof va samarali boshqarilishi yuqori iqtisodiy natijalarni ta’minlaydi.

Bu bosqichda birinchi navbatda ERP (Enterprise Resoure Planning) tizimlari joriy etiladi. ERP tizimi mablag‘larning kirimi va chiqimini, shartnomalarni, ombor hisobini, kadrlar va buxgalteriya ma’lumotlarini yagona elektron platformada boshqarish imkonini beradi. Bu inson omili ta’sirini kamaytiradi va qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi.

Elektron buxgalteriya tizimi orqali moliyaviy operatsiyalar avtomatlashtiriladi, buxgalteriya hisoboti, soliq va moliyaviy hisobotlar o‘z vaqtida tayyorlanadi hamda mablag‘lar harakati doimiy nazorat qilinadi.

BI Dashboard (Business Intelligene Dashboard) rahbar uchun analitik boshqaruv vositasi sifatida xizmat qiladi. Unda byudjetdan tashqari mablag‘lar tushumi, xarajatlar tarkibi, reja va amaldagi ko‘rsatkichlar, daromad manbalari hamda KPI ko‘rsatkichlari real vaqt rejimida aks ettiriladi. Bu rahbarga tezkor va asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beradi.

KPI (Key Performane Indiators) monitoringi orqali mablag‘lardan foydalanish samaradorligi baholanadi. Masalan, jalb qilingan grantlar soni, homiylik mablag‘lari hajmi, qo‘shimcha xizmatlardan tushgan daromad, mablag‘lardan maqsadli foydalanish darajasi va xarajatlarni tejash ko‘rsatkichlari muntazam tahlil qilinadi.

Shuningdek, risk monitoringi tashkil etiladi. Bu jarayonda moliyaviy xavflar, mablag‘lar yetishmovchiligi, daromad manbalari kamayishi, inflyasiya, korrupsiya xavfi yoki mablag‘lardan maqsadsiz foydalanish ehtimoli oldindan baholanadi va ularni bartaraf etish choralari ishlab chiqiladi.

Nazorat va baholash. Integratsiyalashgan mexanizmning yakuniy bosqichi nazorat va baholash hisoblanadi. Bu bosqichda mablag‘lardan foydalanishning qonuniyligi, samaradorligi va shaffofligi ta’minlanadi.

Avvalo, ichki audit tizimi yo‘lga qo‘yiladi. Ichki audit mablag‘larning maqsadli sarflanishi, moliyaviy intizomga rioya qilinishi, hisobotlarning ishonchliligi va ichki nazorat tizimining samaradorligini baholaydi. Ichki audit natijalari rahbariyatga boshqaruv qarorlarini takomillashtirish uchun asos bo‘ladi.

Tashqi audit esa mustaqil auditorlar yoki vakolatli davlat organlari tomonidan amalga oshirilib, moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligi va amaldagi qonunchilik talablariga muvofiqligini baholaydi. Bu tashkilotning ishonchliligini oshiradi va investorlar hamda homiylar ishonchini mustahkamlaydi.

Moliyaviy hisobotlarning ochiqligi ham muhim tamoyil hisoblanadi. Byudjetdan tashqari mablag‘larning tushumi va sarflanishi haqidagi ma’lumotlarni rasmiy veb-saytlar, elektron platformalar yoki ommaviy hisobotlar orqali e’lon qilish shaffoflikni ta’minlaydi hamda korrupsiya xavfini kamaytiradi.

Nihoyat, jamoatchilik nazorati mexanizmlari qo‘llaniladi. Bunda kuzatuv kengashlari, ota-onalar qo‘mitalari, mahalla faollari va fuqarolik jamiyati institutlari mablag‘lardan foydalanish jarayonini kuzatishda ishtirok etadi. Bu esa tashkilotning hisobdorligi va ijtimoiy mas’uliyatini oshiradi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari tashqari mablag‘larni jalb qilish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

Maktabgacha ta’lim tashkilotlari uchun “Byudjetdan tashqari mablag‘larni boshqar-

ish strategiyasi”ni ishlab chiqish.

Direktorlar uchun moliyaviy menejment va grant menejmenti bo‘yicha malaka oshirish dasturlarini tashkil etish.

Barcha davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ERP va elektron buxgalteriya tizimlarini joriy etish.

Byudjetdan tashqari mablag‘lardan foydalanish samaradorligini baholash uchun KPI tizimini ishlab chiqish.

Har bir tashkilotda ichki moliyaviy nazorat va risklarni boshqarish tizimini yo‘lga qo‘yish.

Xalqaro tashkilotlar, mahalliy biznes va nodavlat notijorat tashkilotlari bilan hamkorlikni kengaytirish.

Byudjetdan tashqari mablag‘lar bo‘yicha elektron ochiq hisobot platformasini joriy qilish.

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash joizki, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida byudjetdan tashqari mablag‘larni jalb qilish va samarali boshqarish ta’lim muassasalarining moliyaviy barqarorligi hamda raqobatbardoshligini ta’minlashning muhim sharti hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligi mazkur yo‘nalishda keng huquqiy imkoniyatlar yaratgan bo‘lsa-da, ulardan samarali foydalanish uchun tizimli boshqaruv yondashuvini shakllantirish talab etiladi. Taklif etilgan integratsiyalashgan model strategik rejalashtirish, mablag‘larni diversifikatsiya qilish, raqamli moliyaviy boshqaruv, KPI asosida baholash va shaffof nazorat mexanizmlarini o‘zaro bog‘liq holda amalga oshirishga asoslangan. Bu yondashuv maktabgacha ta’lim tashkilotlarining moliyaviy mustaqilligini kuchaytirish, ta’lim sifati va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasining Byudjet Kodeksi.
5. O‘zbekiston Respublikasining “Davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risida”gi Qonuni.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirishga oid Farmon va qarorlari.
7. OECD. Education at a Glance.
8. UNESCO. Global Education Monitoring Report.
9. World Bank. Public Financial Management in Education.
10. Kaplan R.S., Norton D.P. The Balanced Scorecard.
11. Drucker P. Management: Tasks, Responsibilities, Practices.

Bosh muharrir:
Mahmudov Sarvar Yuldashevich

Bosh muharrir o‘rinbosari v.v.b.;
Mas’ul kotib:
Suyarova Lutfiya Muxiddinovna

TAHRIR HAY’ATI:
Xilola UMAROVA, E’zozxon KARIMOVA, Risboy JO‘RAYEV, Xolboy IBRAGIMOV, G‘ayrat SHOUMAROV, Ulug‘bek INOYATOV, Oynisa MUSURMONOVA, Shukurullo MARDONOV, Saidaxbor BULATOV, Barno ABDULLAYEVA, Dilyara SHARIPOVA, Lola MO‘MINOVA, Maqsudjon YULDASHEV, Nilufar ISAQULOVA, Mirodiljon BARATOV, Muhabbat MIRSALIYEVA, Bahodir MA’MUROV, Zair TAXIROV, Sharibboy ERGASHEV, Shaxnoza XALILOVA

Tahririyat manzili:

Toshkent shahar Shayhontoxur tumani Navoiy ko‘chasi, 30-uy.
E-mail: xalq_talimi@xtv.uz Tel: (90)994-77-88, (93)528-90-47, (97)776-33-70
t.me/xalqtalimi_jurnali. http://t.me/xalq_talimi_jurnali.

Jurnalga yuborilgan maqolalarga javob qaytarilmaydi, jurnalda e’lon qilingan maqolalardan olingan matnlar ‘‘Xalq ta’limi’’ ilmiy-metodik jurnalidan olindi, deb ko‘rsatilishi shart.

Jurnal 2015-yil 20-martdagi 214/2-sonli qarori bilan OAK ilmiy nashrlari ro‘yxatiga kiritilgan.

“TAFAKKUR NASHRIYOTI” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Toshkent shahri, Shayhontoxur tumani, Navoiy ko‘chasi, 30-uy

Bosishga ruxsat etildi: __.__.____-y. Qog‘oz bichimi 70x100 1/16. Ofset bosma usuli.
Shartli b.t. 12,0. Adadi __ ___ nusxa. – buyurtma.
Bahosi kelishilgan narxda.

Ushbu songa mas’ul – Muhammad Xurshida Tolibovna

Jurnalga taqdim etilgan barcha materiallar https://rustxt.ru/antiplagiat sayti hamda https://t.me/check_antiplagiat_bot da monitoring qilinadi.

© “Xalq ta’limi” jurnali, 2026.